

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
URZĄD STATYSTYCZNY WE WROCŁAWIU

mienie

GMIN I POWIATÓW W LATACH 2009–2011

WARSZAWA 2013

Opracowanie publikacji
Elaborated by

przy współpracy
in cooperation with

Autorzy opracowania
Authors of the elaboration

kierujący
team leader
zespół
team

we współpracy z
in cooperation with

Projekt okładki
Cover design

Urząd Statystyczny we Wrocławiu
Statistical Office in Wrocław

Departamentu Badań Regionalnych
i Środowiska, GUS
*Regional and Environmental Surveys
Department, CSO*

Ośrodek Statystyki Samorządów
Terytorialnych
*Territorial Self-Government Statistics
Centre*
Danuta Komarowska

*Helena Chruściak, Irena Drabik, Teresa
Kałuża-Jurczyńska, Izabela Rudolf,
Bogumiła Szalla*

Ośrodkiem Banku Danych Lokalnych oraz
z Wydziałem Informatyki
*Local Data Bank Centre and Information
Technology Division*

Sylwester Jabłoński

Publikacja dostępna na stronie
internetowej – www.stat.gov.pl

*Publication available on website –
www.stat.gov.pl*

PRZEDMOWA

Przekazujemy Państwu kolejną publikację „*Mienie gmin i powiatów w latach 2009 - 2011*”, przygotowaną przez Urząd Statystyczny we Wrocławiu oraz Departament Badań Regionalnych i Środowiska Głównego Urzędu Statystycznego. Tegoroczna edycja dostępna jest wyłącznie w wersji elektronicznej na stronie Internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl>.

Celem opracowania jest zaprezentowanie w sposób kompleksowy danych statystycznych dotyczących majątku będącego w gestii jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, tak aby uwzględniały te elementy mienia, które służą realizacji zadań własnych tych jednostek.

Układ tematyczny i forma prezentacji danych pozostają niezmienione w porównaniu do wydania poprzedniego. Przedstawione wskaźniki natężenia pozwalają porównać stopień zaspokajania potrzeb mieszkańców przez jednostki samorządu terytorialnego gminy i powiatu, które są realizowane poprzez zadania wynikające z ustaw kompetencyjnych, w tym w szczególności w zakresie: ochrony zdrowia, opieki społecznej, edukacji publicznej, kultury, infrastruktury komunalnej, utrzymania czystości i porządku, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

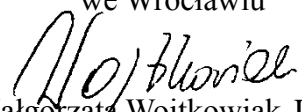
Część tabelaryczną publikacji poprzedzają uwagi metodologiczne, obejmujące podstawowe definicje i pojęcia stosowane w sprawozdawczości GUS, będącej głównym źródłem danych. Informacje o finansach samorządów prezentowane są na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów, a dane dotyczące edukacji pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej.

Opracowanie rozpoczynają tablice przeglądowe przedstawiające podstawowe dane o mieniu gmin i powiatów w latach 2000, 2005 oraz 2009-2011 w przekroju województw. Szczegółowe dane statystyczne, charakteryzujące stan majątkowy jednostek samorządu terytorialnego, zaprezentowano w 24 tablicach tematycznych.

Przekazując Państwu niniejszą publikację mamy nadzieję, że będzie ona przydatnym kompendium wiedzy o zasobach gmin i powiatów, w tym szczególnie dla jednostek samorządu terytorialnego.

Będziemy wdzięczni wszystkim osobom i instytucjom za przekazane nam uwagi na temat publikacji, które zostaną wykorzystane do lepszego zaspokojenia potrzeb informacyjnych jej użytkowników.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

dr Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Wrocław, marzec 2013 r.

Preface

The Central Statistical Office is pleased to introduce a subsequent edition of the publication 'Property of gminas and powiats in years 2009 – 2011', elaborated by the Statistical Office in Wrocław as well as the Regional and Environment Surveys Department CSO. This year's edition of the publication is available exclusively in electronic version on the website of the Central Statistical Office <http://www.stat.gov.pl>.

The aim of the publication is to present, in a complex way, the statistical data on concern property of units of territorial self-government at gmina and powiat level so that they include the elements of property which help execute the units' own tasks.

The thematic layout and the form of the data presentation have remained unchanged compared with last edition. Presented indices of intensity help compare the degree of satisfaction of population needs by units of territorial self-government of gmina and powiat, which are realized within the tasks resulting from jurisdiction laws, and in particular within the scope of: health care, social welfare, public education, culture, municipal infrastructure, maintenance of cleanliness and order, waste dumps and utilizing municipal waste.

The tabular part of this publication is proceeded with methodological notes containing basic definitions and notions used in Central Statistical Office reporting, which is the main source of data. The information on finance of self-governments is presented on the basis of reporting of the Ministry of Finance, and the data on education come from the Educational Data Base from the Ministry of National Education.

The publication starts with review tables containing basic data on property of gminas and powiats in years 2000, 2005 as well as 2009-2011 in a voivodship cross section. The detailed statistical data describing the property condition of units of territorial self-government were presented in 24 thematic tables.

While presenting this publication we hope that it will be a useful compendium of knowledge on stocks of gminas and powiats, in particular for units of territorial self-government.

We shall be grateful to all persons and institutions for sending their remarks on the publication, which will certainly be taken into account to better satisfy the users' information needs.

*Director of the Statistical Office
in Wrocław*

Małgorzata Wątkowiak-Jakacka, Ph.D.

Wrocław, March 2013.

SPIS TREŚCI		Strona
CONTENTS		Page
Przedmowa	<i>Preface .....</i>	3
Uwarunkowania prawne w zakresie mienia gmin i powiatów	<i>Legal conditions for gminas' and powiats' property .....</i>	6
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes.....</i>	9

TABLICE		Tablica
TABLES		Table
Podstawowe dane o mieniu gmin i powiatów w latach 2000-20011	<i>Basic data on gminas' and powiats' property in years 2000-20011 .....</i>	1
Powierzchnia gruntów komunalnych.....	<i>Municipal lands area .....</i>	2
Lasy gminne i tereny zieleni ogólnodostępnej.....	<i>Gminas' forests and generally accessible green belts areas.....</i>	3
Drogi gminne i powiatowe	<i>Gminas' and powiats' roads.....</i>	4
Wodociągi i kanalizacja.....	<i>Water-line and sewerage systems .....</i>	5
Komunalne oczyszczalnie ścieków i odpady zebrane	<i>Municipal waste water treatment plants and waste collected.....</i>	6
Sieć gazowa i ciepłownictwo.....	<i>Gas-line system and heating .....</i>	7
Zasoby mieszkaniowe.....	<i>Dwelling stocks .....</i>	8
Przedszkola (bez specjalnych)	<i>Nursery schools (excluding specials).....</i>	9
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	<i>Primary schools for children and youth (excluding specials) .....</i>	10
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych).....	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding specials) .....</i>	11
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych)	<i>General secondary schools for youth (excluding specials) .....</i>	12
Szkoły zawodowe dla młodzieży (bez specjalnych).....	<i>Vocational schools for youth (excluding specials).....</i>	13
Szkoły specjalne	<i>Special schools.....</i>	14
Żłobki	<i>Nurseries .....</i>	15
Zakłady opieki zdrowotnej i placówki stacjonarnej pomocy społecznej	<i>Health care institutions and in-patient health care centres.....</i>	16
Biblioteki publiczne	<i>Public libraries .....</i>	17
Kina stałe	<i>Fixed cinemas .....</i>	18
Muzea	<i>Museums .....</i>	19
Gminne samorządowe jednostki organizacyjne zarejestrowane w rejestrze REGON	<i>Gminas organizational units registered in the REGON register.....</i>	20
Powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne zarejestrowane w rejestrze REGON	<i>District local self-government registered in the REGON register.....</i>	21
Środki trwałe jednostek i zakładów budżetowych gmin według grup (łącznie z miastami na prawach powiatu).....	<i>Fixed assets units and entities gminas by groups (including cities with powiats status).....</i>	22
Środki trwałe jednostek i zakładów budżetowych powiatów według grup (bez miast na prawach powiatu).....	<i>Fixed assets units and entities powiats by groups (excluding cities with powiats status) .....</i>	23
Dochody i wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu.....	<i>Revenue and expenditure budgests of gminas and cities with powiats status) .....</i>	24
Dochody i wydatki budżetów powiatów (bez miast na prawach powiatu).....	<i>Revenue and expenditure budgests of powiats (excluding cities with powiats status) .....</i>	25

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.
In english version: preface and contents.

UWARUNKOWANIA PRAWNE W ZAKRESIE MIENIA GMIN I POWIATÓW

Zadania gminy wynikają z zapisów ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.). Do ustawowo wskazywanych zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania te obejmują sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- działalności w zakresie telekomunikacji,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy gminnych,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej,
- promocji gminy,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawy określają, które zadania własne mają charakter obowiązkowy i mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendum. Zadania z tego zakresu gmina może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji. Gmina może wykonywać zadania z zakresu właściwości powiatu oraz zadania z zakresu właściwości województwa na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Problematyka szeroko rozumianego gospodarowania w skali lokalnej nabiera coraz większego znaczenia. Szczególną rolę dla odpowiedniej realizacji wskazanych zadań odgrywa nie tylko poziom i struktura dochodów budżetów gmin, lecz także stan posiadanego mienia gminnego.

Reforma podziału terytorialnego kraju, która weszła w życie 1 stycznia 1999 roku (Dz. U. 1998 Nr 96, poz. 603), zmieniła układ przestrzenny kraju. Układ zasadniczego podziału terytorialnego kraju tworzyło – według stanu w dniu 1 stycznia 2011 roku – 16 województw, 314 powiatów oraz 65 miast na prawach powiatu, a także 2479 gmin. Uwzględniono zmiany podziału terytorialnego kraju na podstawie rozporządzeń Rady Ministrów (Dz. U. z 2008 r. Nr 137, poz. 860 Nr 232, poz. 1563, Nr 215, poz. 1358, z 2009 r. Nr 120 poz. 1000, Nr 202, poz. 1559, oraz z 2010 r. Nr 138, poz. 929, Nr 257, poz. 1727).

Zadania powiatu wynikają z zapisów ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2001 nr 142, poz. 1592 z późn. zm.). Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji powiatu,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),
- działalności w zakresie telekomunikacji.

Jedną z najbardziej istotnych zmian wprowadzonych w 1990 roku było przywrócenie gminom własności komunalnej oraz osobowości prawnej. Stworzyło to podstawy gospodarcze funkcjonowania samorządu terytorialnego, a ponadto pozwoliło na realizowanie celów wspólnoty samorządowej w imieniu własnym gmin, i co równie istotne, na jej własną odpowiedzialność. Mienie komunalne jest trwałą podstawą samorządności gospodarczej gmin.

W świetle art. 43 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, mieniem komunalnym jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Nabycie mienia komunalnego następuje:

- na podstawie ustawy z 10 maja 1990 roku (Dz. U. z 1990 r. Nr 32, poz. 19) Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych,
- przez przekazanie gminie mienia w związku z utworzeniem lub zmianą granic gminy w trybie, o którym mowa w art. 4 ww. ustawy o samorządzie gminnym; przekazanie mienia następuje w drodze porozumienia zainteresowanych gmin, a w razie braku porozumienia – decyzją Prezesa Rady Ministrów, podjętą na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej,
- w wyniku przekazania przez administrację rządową na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia,
- w wyniku własnej działalności gospodarczej,
- przez inne czynności prawne,
- w innych przypadkach określonych odrębnymi przepisami.

Podmioty mienia komunalnego samodzielnie decydują o przeznaczeniu i sposobie wykorzystania składników majątkowych, przy zachowaniu wymogów zawartych w odrębnych przepisach prawa.

Szczególne znaczenie w zakresie nabywania mienia komunalnego ma ww. ustawa z 10 maja 1990 roku Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 1990 r. Nr 32, poz. 19). W oparciu o ten akt prawny dokonano zasadniczych przemian stosunków własnościowych związanych z mieniem publicznym (uprzednio wyłącznie państwowym). Obok Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych pojawiły się nowe struktury, będące podmiotem owego mienia, a mianowicie komunalne osoby prawne, w tym przede wszystkim gminy. Ustawa ta uregulowała nabywanie przez gminę określonych składników majątku ogólnonarodowego w procesie tzw. komunalizacji. Istotą komunalizacji mienia jest uwłaszczenie gmin, tj. nadanie im na własność konkretnych składników majątkowych nieruchomości i ruchomych, będących dotychczas własnością państwową. Przedmiotowy zakres mienia komunalnego jest szeroko zakrojony. Stanowią go mogą w szczególności:

- grunty przeznaczone na cele publiczne o charakterze lokalnym, tj. pod budownictwo komunalne, tereny zieleni publicznej i cmentarze komunalne, itp.,
- budynki mieszkalne i lokale stanowiące komunalne zasoby mieszkaniowe,
- obiekty i urządzenia lokalnej infrastruktury technicznej, a zwłaszcza sieć wodociągowa, kanalizacyjna, ciepła i gazowa, obiekty i urządzenia elektroenergetyczne, melioracyjne, ochrony przeciwpożarowej, lokalna komunikacja publiczna, drogi publiczne, itp.,
- obiekty i urządzenia lokalnej infrastruktury społecznej, a w szczególności żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, zakłady ambulatoryjnej służby zdrowia, placówki upowszechniania kultury, obiekty sportowe i rekreacyjne, itp.,
- zasoby wodne i lasy,
- majątek przedsiębiorstw oraz innych komunalnych osób prawnych,
- dochody budżetu gminy,
- wartości niematerialne i prawne.

W wyniku postępującego procesu komunalizacji mienia w gestii gmin znajduje się coraz większy majątek. Ustawa o samorządzie gminnym dała bowiem władzom lokalnym możliwości podejmowania samodzielnych działań w sferze gospodarczej oraz stworzyła warunki dla kreatywnej aktywności społeczności lokalnych. Mienie komunalne służy wykonywaniu zadań publicznych spoczywających na gminie, mających na celu zaspokojenie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej. Najszerszy zakres uprawnień w zakresie dysponowania mieniem komunalnym wiąże się z prawem własności. Gmina oraz inne komunalne osoby prawne mogą w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego (z wyłączeniem innych osób) korzystać z rzeczy ruchomych i nieruchomości, a w szczególności mogą pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy oraz w tych samych granicach mogą rzeczą rozporządzać. W skład mienia komunalnego, poza własnością, wchodzi „inne prawa majątkowe”, a w szczególności użytkowanie wieczyste.

Mieniem powiatu (według art. 46 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym) jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez powiat lub inne powiatowe osoby prawne. Nabycie mienia przez powiat następuje:

- na podstawie odrębnej ustawy, z zastrzeżeniem, że nie stanowi ono mienia jakiegokolwiek gminy,
- przez przekazanie w związku z utworzeniem lub zmianą granic powiatu w trybie art. 3; przekazanie mienia następuje w drodze porozumienia zainteresowanych powiatów, a w razie braku porozumienia – decyzją Prezesa Rady Ministrów, podjętą na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej,
- w wyniku przejęcia od Skarbu Państwa na podstawie porozumienia (z wyłączeniem mienia przeznaczonego na zaspokojenie roszczeń reparyacyjnych oraz realizację programu powszechnego uwłaszczenia),
- przez inne czynności prawne,
- w innych przypadkach określonych odrębnymi przepisami.

Podstawowym aktem wykonawczym w tym zakresie jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1999 roku w sprawie trybu przekazywania mienia przez Skarb Państwa powiatom i miastom na prawach powiatu oraz określania kategorii mienia wyłączanego z przekazywania (Dz. U. 1999 Nr 13, poz. 114). Najważniejszymi składnikami mienia powiatów są nieruchomości. Stąd też zarząd i ochrona tegoż mienia jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. Zadania w zakresie gospodarowania mieniem powiatu przypisane zostały ustawowo organowi wykonawczemu powiatu, czyli zarządowi. Gmina i powiat to nie tylko jednostki samorządu terytorialnego, ale też podmioty posiadające osobowość prawną, co oznacza podmiotowość cywilnoprawną, a więc ma znaczenie w sferze prawa cywilnego. W obrocie cywilnoprawnym tak gmina, jak i powiat występują jako samodzielne podmioty.

UWAGI METODYCZNE

1. Dane w układzie według województw, powiatów i gmin podano zgodnie z podziałem terytorialnym kraju wg stanu na dzień **1 stycznia 2011 r.**

Z dniem 1 stycznia 2009 r. utworzono nowe miasta:

Szczucin (woj. małopolskie, pow. dąbrowski) z obszaru wsi Szczucin wraz z częściami wsi: Nowa Kolonia Piaski, Zajezerze oraz część wsi Lubasz: Żelazówka,

Bobowa (woj. małopolskie, pow. gorlicki) z obszaru wsi Bobowa wraz z częściami wsi: Berdechów, Bobowa-Miasto, Grochowa, Hamry, Koczanka, Koło Stacji, Na Berdechowiu, Na Młynówce, Piekło, Pławienka, Półanki, Przedmieście, Raj,

Brzostek (woj. podkarpackie, pow. dębicki) z obszaru wsi Brzostek wraz z częściami wsi: Ćwierć, Podklecie, Pole, Równie,

Michałow (woj. podlaskie, pow. białostocki) z obszaru wsi Michałow stanowiącego obręb ewidencyjny Michałow,

Krynki (woj. podlaskie, pow. sokółski) z obszaru wsi Krynki stanowiącego część obrębu ewidencyjnego Krynki.

Z dniem 1 stycznia 2010 r. utworzono nową gminę wiejską **Jaśliska** (woj. podkarpackie, pow. krośnieński) z obrębów ewidencyjnych: Czeremcha, Daliowa, Jaśliska, Lipowiec, Posada Jaśliska, Szklary, Wola Niżna.

Z dniem 1 stycznia 2010 r. utworzono nowe miasta:

Łaszczów (woj. lubelskie, pow. tomaszowski) z obszaru obrębu ewidencyjnego Łaszczów-Osada oraz części obszaru obrębów ewidencyjnych: Czerkasy, Domaniz, Łaszczów-Kolonia, Podhajce,

Radłów (woj. małopolskie, pow. tarnowski) z obszaru obrębu ewidencyjnego Radłów,

Kołaczyce (woj. podkarpackie, pow. jasielski) z obszaru obrębu ewidencyjnego Kołaczyce,

Przeclaw (woj. podkarpackie, pow. mielecki) z obszaru obrębu ewidencyjnego Przeclaw,

Szepietowo (woj. podlaskie, pow. wysokomazowiecki) z części obszaru obrębu ewidencyjnego Szepietowo,

Tychowo (woj. zachodniopomorskie, pow. białogardzki) z części obrębu ewidencyjnego Tychowo.

Z dniem 1 stycznia 2010 r. zmieniono nazwę gminy Święta Katarzyna (woj. dolnośląskie, pow. wrocławski) na: **Siechnice**.

Z dniem 1 stycznia 2011 r. utworzono nowe miasta:

Wolbórz (woj. łódzkie, pow. piotrkowski) z części obrębu ewidencyjnego Wolbórz,

Nowe Brzesko (woj. małopolskie, pow. proszowicki) z obrębu ewidencyjnego Nowe Brzesko,

Pruchnik (woj. podkarpackie, pow. jarosławski) z obrębu ewidencyjnego Pruchnik,

Czyżew (woj. podlaskie, pow. wysokomazowiecki) z obrębów ewidencyjnych: Czyżew Osada, Czyżew Stacja, części obrębów ewidencyjnych: Czyżew Kościelny, Czyżew Chrapki, Czyżew Ruś Wieś, Czyżew Siedliska, Czyżew Sutki Majątek, Czyżew Złote Jabłko,

Gościno (woj. zachodniopomorskie, pow. kołobrzegi) z części obrębu ewidencyjnego Gościno.

Z dniem 1 stycznia 2011 r. zmieniono nazwę gminy Kąkolewnica Wschodnia (woj. lubelskie, pow. radzyński) na: **Kąkolewnica** oraz zmieniono nazwę gminy Czyżew-Osada (woj. podlaskie, pow. wysokomazowiecki) na: **Czyżew**.

2. Dane o **powierzchni gruntów komunalnych** dotyczą gruntów ewidencjonowanych w 4 i 5 grupie rejestrowej właścicieli nieruchomości i władających (tj. gminy i związki międzygminne) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. 2001 Nr 38, poz. 454).

3. Dane o **lasach gminnych** obejmują powierzchnię gruntów leśnych o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (zalesione) lub przejściowo jej pozbawione (nie zalesione).

4. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw, itp. (łącznie z wodami znajdującymi się na terenie tych obiektów).

5. Zieleńce są to tereny o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zielen przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp. oraz bulwary i promenady. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów.

6. Dane o długości dróg gminnych i powiatowych dotyczą dróg o nawierzchni twardej i gruntowej. Do dróg o nawierzchni twardej zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (o nawierzchni tłuczniowej i brukowej). Do dróg o nawierzchni gruntowej zalicza się drogi o nawierzchni z gruntu rodzimego oraz utrwalone w wyniku specjalnych zabiegów i preparacji gruntu rodzimego przy pomocy mieszanin wykonanych np. z gliny, żwiru, żużla.

7. Informacje o długości sieci wodociągowej dotyczą sieci rozdzielczej bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

8. Dane o długości sieci kanalizacyjnej, prowadzącej do budynków i innych obiektów, uwzględniają długość eksploatowanej sieci kanałów krytych (bez przykanalików) łącznie z kolektorami (tj. przewodami odprowadzającymi ścieki do odbiorników ścieków).

9. Biologiczne oczyszczanie ścieków polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych w procesie biologicznego rozkładu. Proces mineralizacji przebiega w środowisku wodnym, poprzez działanie mikroorganizmów i drobnoustrojów. Oczyszczanie biologiczne następuje w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny).

10. Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Dane o odpadach komunalnych dotyczą ilości zebranych stałych odpadów komunalnych, które przedstawiono w wagowych jednostkach miary (tony).

11. Dane o długości sieci gazowej dotyczą sieci rozdzielczej bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

12. Przez kotłownię rozumie się budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

13. Lokal socjalny to lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Przyznawany jest na czas określony. Czynsz nie może przekraczać połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminnym zasobie mieszkaniowym.

14. Dodatek mieszkaniowy jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. 2001 Nr 71 poz. 734 z późn. zm.) Dodatek mieszkaniowy stanowi różnicę pomiędzy wydatkami mieszkaniowymi przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego, a częścią wydatków ponoszonych przez osobę, której przyznany jest dodatek. Przy obliczaniu wysokości dodatku brane są pod uwagę wydatki (ponoszone przez gospodarstwo domowe) związane z czynszem, kosztami eksploatacji, jak również opłatami za energię ciepłą, wodę i odbiór nieczystości ciekłych. Ma on charakter okresowy – przyznaje się go bowiem na okres 6 miesięcy z możliwością ponownego przyznania w razie dalszego spełnienia ustawowych warunków. Wypłata dodatków mieszkaniowych stanowi – zgodnie z art. 10 ust.1 ww. ustawy o dodatkach mieszkaniowych – zadanie własne gminy. Przedstawione w publikacji informacje dotyczą wyłącznie dodatków mieszkaniowych fizycznie wypłaconych w danym roku, niezależnie od daty decyzji przyznanego dodatku.

15. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują: od roku szkolnego 1999/2000 – 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja** (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa, od roku szkolnego 2002/2003 – **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2 lub 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 – szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne. Ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej, działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych

zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach). Informacje o szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które podaje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Pomieszczenia szkolne i komputery, w przypadku użytkowania przez zespół szkół, wykazane są w jednej szkole wskazanej przez dyrektora.

Dane dotyczące oświaty pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej wprowadzonego ustawą o systemie informacji oświatowej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. Nr 139, poz. 814).

16. Zakłady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej obejmują przychodnie, przychodnie specjalistyczne, przyszpitalne, przychodnie wchodzące w skład zespołu zakładów opieki zdrowotnej i inne bez względu na organ założycielski (bez Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych).

17. Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej to porady udzielone w poradniach lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i lekarza rodzinnego (bez porad udzielonych przez lekarzy specjalistów w danej dziedzinie medycyny oraz przez lekarzy dentystów).

18. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej obejmują domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, środowiskowe domy samopomocy lub inne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegownie, schroniska lub domy dla bezdomnych i pozostałe.

19. Biblioteka to jednostka posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i zbiorów specjalnych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, udostępniany czytelnikom w sposób kontrolowany.

Filie biblioteczne to placówki podporządkowane organizacyjnie bibliotece macierzystej, obsługujące część terenu objętego działalnością tej biblioteki oraz posiadające stały księgozbiór. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury wydane po 1800 r.) oraz wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma). Jednostką obliczeniową księgozbioru jest wolumin, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową. Przez **placówkę biblioteczną** rozumiemy biblioteki, filie oraz punkty biblioteczne (tablica 17 – wskaźnik dotyczący liczby ludności na 1 placówkę biblioteczną).

20. Informacje o kinach dotyczą działalności kin ogólnodostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj nośnika filmu (światłoczuły, magnetyczny, cyfrowy).

Kina stałe to placówki prowadzące działalność w jednym obiekcie przystosowanym na stałe do publicznego wyświetlania filmów z określoną częstotliwością. Do kin stałych zalicza się także kina sezonowe/czasowe (w tym letnie).

21. Muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiągnięcie zysku, której celem jest sprawowanie opieki nad zabytkami, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie kontaktu ze zbiorami.

Muzealia to przedmioty o trwałej wartości kulturowej (historycznej, naukowej, poznawczej, estetycznej), politycznej lub społecznej, podlegające ochronie prawnej i należące do zbiorów muzealnych, tzn. objęte inwentarzem zabytków w muzeum. Zgodnie z ustawą o muzeach, muzealiami są „rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność muzeum i wpisane do inwentarza muzealiów”.

Dane dotyczące muzealiów (łącznie z muzealiami znajdującymi się w oddziałach muzeum) wykazane są w siedzibie muzeum.

Jako **wystawę organizowaną przez muzeum** i określoną odpowiednim tytułem rozumie się udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu dzieł sztuki lub eksponatów muzealnych. **Wystawy czasowe** są urządzane na czas określony na terenie muzeum i udostępniane jednorazowo.

22. Gminne i powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne zarejestrowane w rejestrze regon ujęto według wybranych sekcji PKD 2007:

- sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- sekcja H – Transport, gospodarka magazynowa;
- sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- sekcja P – Edukacja;
- sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

23. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia). Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

24. Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa.

W rozumieniu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.) dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

25. Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną:

- za rok 2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002,
- za lata 2010–2011 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Objaśnienia znaków umownych:

Kreska (-)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Zero (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak (x)	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak ♦	–	występujący w „Przeglądzie międzynarodowym” oznacza, że dane dla Polski różnią się zakresem od danych w części krajowej.
Znak (Δ)	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach metodycznych.
Znak *	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.
Znak (#)	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
„W tym”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników.

Ze względu na technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach:

- sumy danych w tablicach – z tytułu zaokrągleń – mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”;
- wartość zaokrąglenia „po przecinku” może się nieznacznie różnić od niezaokrąglonej wielkości.

Ważniejsze skróty zawarte w publikacji

tys.	–	tysiąc
t	–	tona
m ²	–	metr kwadratowy
ha	–	hektar
km	–	kilometr
km ²	–	kilometr kwadratowy
m ³	–	metr sześcienny
dam ³	–	dekametr sześcienny
r.	–	rok
zł	–	złoty
tabl.	–	tablica
wol.	–	wolumin
woj.	–	województwo
pow.	–	powiat
nr	–	numer
d	–	doba

Przy publikowaniu danych GUS - prosimy o podanie źródła.

TABLICE

pliki w formacie

MS Excel